

Werken met getuigenissen

In heel wat scholen is er aandacht voor alcohol- en andere drugpreventie. Voor de invulling ervan wordt er soms gewerkt met getuigenissen door ex-gebruikers. Het is belangrijk dat de school, voor het maken van haar keuze, onderstaande kanttekeningen even doorneemt.

Enkele kanttekeningen

Een klasgroep is nooit een homogene groep leerlingen, zij hebben diverse ervaringen, attitudes,... ook wat middelengebruik betreft. De impact van een getuigenis op een groep leerlingen kan dan ook sterk individueel verschillen. Werken met een getuigenis kan bij (sommige) jongeren inderdaad de keuze om niet te gebruiken versterken. Een belangrijke keerzijde is echter dat bij andere jongeren, en zeker bij de beginnende gebruiker, de getuigenis de perceptie kan versterken dat hij (nog) geen problemen heeft. Voorwaarde voor de impact van een getuigenis is het feit dat de jongere zich identificeert met 'het verhaal'. Vaak gaat een (beginnende) gebruiker zich echter van de getuige (ex-problematische gebruiker) distantiëren: hij herkent zichzelf niet in de (beschrijving van) de problemen/ervaringen van de getuige. En juist dit gebrek aan probleeminzicht vormt vaak een drempel om een begeleidings- of hulpvraag te stellen en/of zijn gedrag te veranderen (stoppen met gebruik).

Soms kiezen scholen voor een getuigenis met de bedoeling de leerlingen 'af te schrikken' en zo het gewenste gedrag te bekomen. De effectiviteit van afschrikwekkende benaderingen wordt fel betwist. Gedragswetenschappers hebben aangetoond dat angst geen blijvende invloed heeft en zeker geen invloed op personen die een bepaald risicogedrag vertonen. Zij gaan juist de waarschuwing verwerpen ('het overkomt mij toch niet') of ze minimaliseren. Er is zelfs sprake van een mogelijk contraproductief effect: een moraliserende boodschap waarbij uitsluitend wordt benadrukt wat niet mag, wekt alleen irritatie bij de doelgroep. Daardoor sluiten ze zich voor de boodschap af, wat tot meer ongewenst gedrag kan leiden.

Kadering is essentieel

Indien de school ervoor kiest om te werken met getuigenissen, is het belangrijk dat deze implicaties deels ondervangen worden door een degelijke voorbereiding, een goede kadering van het verhaal én een nabespreking met de leerkracht. Ook voor het werken met toneelvoorstellingen en films zijn dit trouwens belangrijke aandachtspunten.

Een goede voorbereiding impliceert dat de leerkracht best zelf het verhaal op voorhand hoort of minstens overlegt met de spreker. Zo kan de leerkracht zelf inschatten of het verhaal aansluit bij de leefwereld van de jongeren en of de boodschap die gebracht wordt aansluit bij de pedagogische visie van de school. Voor de nabespreking is het essentieel dat de leerkracht aanwezig is tijdens de getuigenis voor de klasgroep. In een nabespreking wordt ruimte gemaakt voor reflectie op de inhoud, maar ook plaats gegeven aan individuele vragen en noden van de leerlingen. In een school met een uitgewerkt drugbeleid met een structureel drugeducatie- en begeleidingsaanbod, zal het uiteraard veel evidentier zijn om deze voorwaarden te realiseren.

Aan de slag

Suggesties voor hoe de leerkracht een goede nabespreking kan uitwerken, zijn te vinden in 'Unplugged voor de 2de graad SO' van De Sleutel.

Colofon

Redactie: Ilse Bernaert, stafmedewerker VAD

Lay-out: Greet Van Holsbeeck, VAD

V.U.: F. Matthys, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

© 2013

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

